

Üç tarafı denizlerle çevrili olan, ayrıca bir tane büyük bir iç denize sahip güzel bir Ülkemiz var. Gerek kendi kıta sahanlığımızdaki, gerekse kıta sahanlığımızın ötesindeki uluslararası sularda hak ve çıkarlarımızın korunması, deniz altı doğal zenginliklerinin ortaya çıkarılıp Ülke ekonomisine kazandırılması ve ileride uluslararası denizlerdeki doğal zenginliklerin paylaşımı bağımsız bir Ülke olarak en doğal hakkımızdır. Denizlerde jeolojik ve jeofizik araştırmalar yanısıra diğer deniz araştırmalarda da söz sahibi ve bağımsız olabilmemiz için, kendi yönetimimizde, gelişmiş, tam donanımlı, üç-boyutlu (3D) sismik etüt kapasiteli, en az bir adet Deniz Jeolojisi/Jeofiziği Araştırma Gemisine ihtiyacı vardır. Bu önemli konu maalesef on yıllardır gecikmiş ve ihmal edilmiştir. Yıllardır, petrol aramaları dahil stratejik öneme sahip derin jeolojik ve jeofizik araştırmalar yabancı ülkelere ait şirketlerin gelişmiş araştırma gemilerine yaptırılmıştır. Bu durum Ülkemizin kendi gemisine sahip olma bilincini ertelemiş olması yanısıra deniz araştırma gemisi imalatı, işletilmesi, AR-GE, uzman insan kaynakları yaratma geleneğinin oluşturulmasını engellemiştir. Derin deniz araştırmalarında yabancı ülke şirketlerinin sismik araştırma gemilerine bağımlı kalmış duruma gelinmiştir.

Bugün Kıbrıs'ın güney sularında, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin ABD şirketlerine yaptırdığı gaz ve petrol araştırma örneğinde yaşandığı gibi, komşu ülkeler bizim de araştırma ve işletme haklarımızın olduğu yakın sularda önceden planlanmış deniz tabanı doğal kaynakları etütlerinin çoğunu tamamlamışlar, üretim sondajları aşamasına gelmişlerdir. 57 m boyundaki emektar MTA Sismik I devre dışı kaldıktan sonra onun bıraktığı şanlı yere ondan daha büyük ve daha gelişmiş bir derin deniz araştırma gemisi konulamamıştır. Denizlerimizde ve Uluslararası sulardaki çıkarlarımızın korunması açısından, gelişmiş ve çağdaş teknik özelliklere sahip bir derin deniz araştırma gemimiz Türkiye için savunma filosu değerindedir.

Yukarıda ifade ettiğim gelişmelere ilişkin olarak; aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 inci, İç Tüzüğü'nün 96 ve 99 uncu maddeleri gereğince Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 1 Ekim 2011

Prof. Dr. Haluk Eyidoğan

CHP İstanbul Milletvekili

- Şimdiki Piri Reis gemisinden daha büyük ve derin araştırma yapma kapasitesi olan MTA Sismik I (Hora) gemisi 2001 de işlevsiz kaldıktan sonra Ülkemizin deniz jeolojisi/jeofiziği araştırmaları yapacak gelişmiş bir araştırma gemisine sahip olunması yönünde Hükümet ne tür girişimler yapmıştır? Günümüze kadar böyle bir araştırma gemisine neden sahip olunamamıştır? Yapılan bazı girişimler varsa neden sonuçsuz kalmıştır?

- MTA gelişmiş bir araştırma gemisi sorununu hızla çözmek yerine 2004-2005 yıllarında daha çok kıyı yapılarına ve sığ deniz sorunlarına yönelik 23 m boyunda "bot" niteliğinde bir sismik araştırma teknesi yaptırma kararını alırken neden bugünkü ihtiyaçlarımızı karşılayacak gelişmiş bir ulusal araştırma gemisine sahip olmayı benimsemedi? Bu 23 m lik sığ su sismik araştırma gemisi şimdi nerededir? Bu güne kadar bu tekneyle hangi deniz jeolojisi ve jeofiziği çalışmalarını yapmıştır? Bu tekne kaç mal olmuştur?
- Son 10 yılda TPAO'nun denizlerimizde petrol ve gaz aramalarına yönelik olarak, çoğunlukla ABD ve AB ülkelerinden olan yabancı özel araştırma şirketlerine kaç km² lik alanda jeolojik/jeofizik/sismik araştırmalar yaptırmıştır? Yapılan bu araştırmaların ABD Doları cinsinden meblağı nedir?
- Uzun yıllar sonra Savunma Sanayi Müsteşarlığı tarafından MTA için İstanbul Tersanesinde yaptırılması uygun görülen 65 metre boyunda ve 14.5 metre enindeki geminin inşası ne zaman bitecektir? Bu geminin yapımı ve sismik cihaz donanımıyla birlikte maliyeti nedir? Bu gemi tasarımı ve fiziki kapasitesi günümüzdeki gelişmiş deniz jeolojisi/jeofiziği araştırma gemisi standartlarını sağlayacak mıdır? Bu geminin jeolojik/jeofizik araştırmalar için tasarım 'know-how'ı nereden temin edilmiştir? Bu konuyla ilgili uzman yetiştirilmesi ve eğitimi konusunda Üniversitelerimizle/Fakültelerimizle bir işbirliği var mıdır?
- Dokuz Eylül Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü'nün 2007 yılında DPT'ye önerdiği ve DPT tarafından kabul edilen fiziksel ve aletsel kapasitesi daha yüksek ÇAKABEY derin deniz jeolojik/jeofizik araştırma gemisi yapımı projesi neden gerçekleşmemiştir? Bunun gerçekleşmemesinde herhangi bir kuruluşun rolü olmuş mudur?
- Norveç SCAN Geophysical Firması Çin'e yaptırmakta olduğu 80 metre boyunda, 19.4 metre eninde ve en son deniz sismiği teknolojisi ile donatılmış, dünyanın en modern üç-boyutlu sismik araştırma gemilerinden birisi olan EMPRESS gemisini, 2009 yılındaki global ekonomik kriz nedeni ile eğitim ve araştırma 'know-how' garantisiyle 80 Milyon Dolar'a MTA'ya devir etmeyi teklif etmiştir. Hükümet, ülkede ileri seviyede derin jeolojik/jeofizik/sismik araştırmalar yapılmasını sağlayacak bu önemli fırsatı neden değerlendirmemiştir? Bu konudaki kararı etkileyen faktörler nelerdir?

